

Zapovej!

Spisal *Andrej Rapč.*

Čuden človek je bil oče Ožbolt. Črevljar je bil, a šival ni rad. Doma je bil redkokdaj. Pa tudi takrat, kadar je sedel doma med starim kopiti, se je bore malo brigal za svojo štiri-letno hčerko Nežico.

Mati je bila Nežici obenem tudi oče. Kolikokrat je Ožboltova žena skrivaj jokala! Često pa ji je pomagala tudi razumna hčerka.

Polnoči je bilo večkrat, a mati je še bedela ob hčerkini postelji in čakala očeta. Večkrat je pozno ponoči prišel domov, češče pa se je vrnil šele drugi dan. Če je prišel ponoči domov, je bil po navadi ves poten in upehan, kakor bi bil silno letel. Ako je kaj v takih nočeh okolo hiše zašumelo, je planil iz postelje, se hitro opravil, pa bežal pri stranskih vratih venkaj v noč.

Vsemu temu je bila vzrok njegova slaba vest.

I.

Decembrsko solnce je še enkrat šinilo po sicer ubožni, a snažni sobi črevljarja Ožbolta. Kmalu pa je izginil zadnji svetli trak po starih omarah, kopitih, kladivih in črevljih, nakopičenih v sobi, in izginilo je solnce za snežnimi oblaki, ki so se leno, pa vztrajno dvigali na nebu.

»Ta beračija!« je rentočil Ožbolt, pa jezno zbijal po podplatih starih škorenj na kveder. Omeniti je, da je slučajno danes po dolgem času zopet sedel k delu. Treba je bilo popraviti črevlje za praznike.

»Da bi bil bogat! Kako prijetno bi bilo življenje! Tako pa se človek peha in peha, se postavlja v nevarnost, pa še vse skupaj nič ni!«

In zbijal je in vlekel dreto dalje in jezno pljuval okolo sebe.

»Božični večer je danes, pa naj neham.« Vstal je in iztegnil svoje krepke ude, se napravil in odšel iz hiše.

II.

Posamezne snežinke so mu kakor tihotni nočni ptiči pršale z ledenim mrazom v obraz.

Gledal je v to blaženo noč, gledal v to zimsko prirodo. Nekak nemir mu je objel dušo.

»Na napačnem poti sem,« je zagodrnjal v gosto brado.

»Ej, drugače je bilo nekdanj! Mlad sem bil in pošten sem bil.« Z mogočno silo so ga objeli spomini . . .

Gori na visokem nebu je sanjavo gledala luna na milijone zlatih ovčic, svetlikajočih se v mokrem žaru, drhtečih kakor bi čutile, da jih opazuje nocojšnjo noč marsikako žalostno pa tudi srečno bitje v sladki grozi, ob čudno se prepletujočih spominih.

Ah, ta božična noč! Res:

Presladka noč božična ti,
krasnejša si kot vse noči! . . .

Kako blažilno vpliva ta noč na marsikatero srce! Ona mu da sladke zadovoljnosti in miru, kakršnega čuti človek po molitvi k svojemu Bogu; saj ta noč je v svoji čisti, neoskrunjeni lepoti sama podoba molitve, v kateri govori sam Bog z nami.

Ožbolt je korakal dalje in se zamislil.

Polagoma pa so se jeli po nebu dvigati oblaki. Skril se je zvezd in lune žar. Noč je prihajala temna, in v tej tihi, skrivnostni noči se mu je priplazil iznova greh v dušo.

»Da, da, nocoj! Ne morem drugače! Nastavljeno je vse, in škoda bi bilo, da opustim lov!«

Bil je Ožbolt lovski tat. Zavil je proti gozdu. Ta se je enakolično, temno razprostiral pred njim po nizkem hribu ob razorani zemlji, ki je mirno počivala tu, kakor bi ne bilo živih kali v nji, ki se zagibljejo ob svojem času v njenem osrčju, da vznikne iz nje zlato klasje na svetlo solnčno luč . . .

Burja je zatulila med vrhovi dreves. Kmalu se je zagnala, pa zopet ponehala, da je bilo vse tiho in mirno. Po gozdu so posedle nočne sence, potem so se razširile daleč po polju in obvisle naposled tudi na križu poleg gozda kot črn pajčolan.

Ožbolt je obstal pred križem.

»Ta, ki tukaj-le visi, se je narodil nocojšnjo noč, da nas odreši,« je mrmral. »Jaz pa naj oskrunim to blaženo noč? . . .«

»Kako sem neumen! Česa se bojim? Kaj mi zbuja danes mehka čuvstva? . . . Božična noč! . . .«

»Ah, samo še danes, potem v božični noči nikdar več!«

III.

Polnoč je že odbila, ko se je vračal Ožbolt s svojim plenom domov. Obilo živali se je ujelo v nastavljene zanke.

Tiho, prav kot tat je prišel pod okno svoje hiše.

Nežni glas edinega otroka mu zadoni na uho, in ganljiv prizor se mu prikaže.

Pred jaslicami je klečala Nežica, a poleg nje je klečala njegova žena. In Ožbolt vzklikne: »Kakor angelček je ta moj otrok!«

Potem se vpraša: »In kaj blebeče?«

Imel je Ožbolt svojega otroka rad, dasi se ni dosti brigal zanj.

Poslušal je . . .

»Ljubi moj Ješček v jaslicah! Kako sem Te vesela, in kako Te imava z mamó radi. Tudi Ti imaš naji rad, in mamica pravijo, da otroška prošnja veliko izda pri Tebi.

Oh, prosim Te lepo nocoj, ko je sveta noč, ko hodiš od hiše do hiše in deliš darove, zapovej ljubemu očetu, ki ga imam tako rada, da bo zopet imel rad mamó in mene.

Veš, Ješček, meni pravi, da me ima rad, pa se ga vendar bojim, ko pride ponoči domov. Zapovej mu, da bo spet priden!

Ti lahko to storiš. Kar reci mu, da ne sme ponoči hoditi po krivih potih. Veš, jaz in mamica si mu tega ne upava povedati, ker je hud. Tebe pa ljubi atej mora slušati. Le usliši me, ljubi Ješček! Vidiš, mamica in jaz sva tako žalostni.

Zapovej! . . .«

Solze so tekle otroku po licu, a iz materinih oči so kapale na otrokovo glavo.

Poljubila je mati svoje dobro dete. Strnili sta se dve solzi in bili sta blesteča, vroča molitev k novorojenemu Kralju . . .

Ožbolt je stal kot pribit pod oknom. V prsih se mu je nekaj zagibalo. Grlo se mu je zožilo, in odprle so se mu zatvornice solzá. Bridko se je zjokal.

»Kaj je to?«

Mati je sklonila glavo, nehala moliti in je prisluškovala.

Pridušeno ihtenje se je čulo pod oknom.

»Mamica, ali čujete? Ješček prihaja z očetom. Oče pa ni vesel, ampak joka . . . Ali sem ga jaz užalila?«

»Ah, nič, prav nič me nisi užalilo ljubo moje dete,« se je oglasil sedaj oče in stopil, pustivši plen zunaj, v sobo ter je gorko poljubil Nežico. »Le vedno tako lepo moli za očeta!«

Več ni mogel govoriti. Dušilo ga je v grlu. Preveč ga je ganila ta ljubezniva, otroška prošnja.

Stisnil je otroka še enkrat na prsi, molče podal ženi roko, pa še enkrat odhital v noč . . . Kaj li je še hotel?

IV.

Bežal je s svojim plenom nazaj h gozdnemu križu.

Kakor bi bil Križani zavzdignil svojo ranjeno desnico, se mu je zdelo. Kakor da bi se mu odprla usta v govor: »Uslišal sem molitev tvojega otroka. To čutiš že sam, jaz pa ti zapovedujem! . . .«

Ves je vstrepetal ter se zgrudil ob križu na kolena in molil in jokal . . .

»Oh, moj Bog! Tvojo sveto, toliko pomembno noč sem oskrunil. Pljuval sem v Tvojo čisto, nebeško noč. Kradel sem . . . Nikdar več! Odpusti, odpusti! . . .«

Pustil je ves plen ob križu in z lahkim srcem odšel proti domu.

»Vajin sem sedaj za vselej,« je vzkliknil, ko je vstopil. Objel je ženo in otroka.

»Tvoja molitev, ljubi otrok, mi je odprla in ogrela zakrknjeno dušo. Tvoj Ješček te je v tej sveti noči uslišal . . . Hvala ti, hvala, pridni otrok!«

In zaspančkala je Nežica. Oče pa in z njim mati sta čula, vtopljena v molitev, nad angelom-otrokom, ki mu je še sedaj po cvetočem, smehljlajočem se licu plavala gorka prošnja k novorojenemu Kralju: »Zapovej!«

Zvečer.

*Bog je ukazal
v posteljo leči,
sladko zaspati
nič se ne bati;
saj ti On pošlje
angelov troje:
Prvi zaziblje*

*v mirno te spanje,
drugi navdahne
sladke ti sanje,
tretji varuje
tebe vso noč,
da ne škoduje
zlobna ti moč.*

Narjan Pretko.

Jutranja molitev.

*Vzplaval je na jutro rosno
orel sivi pod nebo. —
Ah, že dvignil se ponosno
črez najvišjo je goró.*

*Tam za goro v vsi krasoti
solnce mládo se zbudí. —
Orel plava mu naproti
in pozdrav mu izročí.*

*Solnce zlato zdaj posije
tja črez les in črez poljé. —
Ptičic drobnih melodije
zdaj v pozdrav mu zadoné . . .*

*Misli moje v zlatem krogu
v raj hitijo iz srca
in zasmilijo se Bogu,
božji jim poljub poda . . .*

Fran Žgur.

